

Kulttuurituotannon hankevalmistelua 2023

14.12.2023

Vuoden 2023 lähestyessä loppuaan, on hyvä pohtia vuoden aikana syntyneitä hankeideoita ja -hakemuksia, joita kulttuurituotannossakin olemme sekä yhteistyössä muiden ammattikorkeakoulujen kanssa että sisäisesti SeAMKissa työstäneet läpi vuoden. Kaikki hakemukset eivät tietenkään aina johda toteutukseen, koska hankerahoituskilpailu on kovaa. Siitä huolimatta on oltava vahva luottamus hankkeiden läpimenoon ja kehitettävä yhä uusia hankeideoita. Sellaisia on noussut esiin esimerkiksi keskusteltaessa vaikkapa COVID-19 –kriisin aiheuttamista muutoksista tai kuntakenttää koskevien muutosten vaikutuksista luovilla aloilla.

Yhteistyössä uusia hankehakemuksia

Jotta alueellisille, kansallisille tai kansainvälisille hankkeille saadaan rahoitusta, on tietenkin myös etsittävä mahdolliset rahoituslähteet sekä tunnistettava niiden erilaisuus priorisoitujen toimenpiteiden ja tavoitteiden suhteen. Yksi mahdollinen yhteistyötä edistävä tapa on luoda yhteinen työtila tai verkkoalusta viestintäkanavineen, jossa voidaan jakaa tietoa rahoitusmahdollisuuksista ja -vaatimuksista. Tällaisia verkkoalustoja onkin virinnyt esimerkiksi Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaamisen valtakunnallisen haun yhteydessä keväällä 2023, johon avattiin Luova verkko-LinkedIn-ryhmä verkostoitumiseen ja hankehakemusten mahdolliseen yhteiskehittämiseen (Taiteen edistämiskeskus, 2023b). Tällöin mahdolliset yhteistyökumppanit voivat yhdessä ideoida, seurata rahoitusohjelman edistymistä ja tehdä hankesuunnitteluun liittyvää muuta yhteistyötä.

Hankesuunnittelua auttavat tietenkin mahdollisimman monipuoliset kontaktit erilaisiin sidosryhmiin, kuten

yritykset, organisaatiot ja järjestöt. Erityisesti yhteishankkeissa on tärkeää kommunikoida mahdollisimman selkeästi jokaisen osapuolen roolit ja vastuut sekä myös yhdessä päättää tarvittavasta budjetista. Yhdessä on myös määritettävä rahoitettavalle hankkeelle selkeät tavoitteet ja hankkeen vaikutukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Perusteellisen pohjatyön avulla saadaan aikaan selkeä rahoitusehdotus, jossa hahmotellaan hankkeen toteutustapa, odotetut tulokset ja resurssointi.

Alkavia kansallisia yhteistyöhankkeita

Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaamisen valtakunnallisessa haussa keväällä 2023 keskustelimme useiden eri tahojen kanssa mahdollisista yhteisistä hankkeista. Näistä keskusteluista syntyi lopulta kaksi valtakunnallista hankehakemusta, toinen Tampereen ammattikorkeakoulun koordinoima Tuottajakeskus Living Lab ja toinen Metropolian koordinoima Luovat Web3-ajassa. Molemmat hankkeet ovat nyt saaneet myönteisen rahoituspäätöksen ja aloitamme niiden toteuttamista vuoden 2024 aikana.

Tuottajakeskus Living Lab -hankkeen (2024 – 26) tavoitteena on luoda valtakunnallinen tuottajakeskusverkosto, joka edistää tuottajapalveluiden saavutettavuutta, taide- ja kulttuurialan toimintaedellytyksiä, sekä välillisesti myös taiteen ja kulttuurialan ammattilaisten työllistymistä. Hankkeen koordinoijana toimii Tampereen ammattikorkeakoulu, jonka lisäksi toteuttajina ovat Metropolia, HUMAK, SeAMK ja LiveFIN ry (Taiteen edistämiskeskus, 2023a). Hankkeella pyritään tukemaan ja kehittämään tuottajia, jotka heijastavat kulttuuri- ja taidekentän moninaisuutta. Hankkeessa arvioidaan eri alueilla toimivia verkostoja ja toimintatapoja, vahvistetaan tuottajien osaamista ja toimintaedellytyksiä, edistetään verkostoitumista kulttuuripalveluita tarjoavien ja tuottavien tahojen kesken. Lisäksi hanke rakentaa oppimisympäristöä digitaalisten materiaalien, verkostotapaamisten, koulutusten sekä mentoroinnin ja työnohjauksen menetelmin. Oppimismateriaalien kautta pyritään reagoimaan myös erilaisiin nopeasti nouseviin osaamistarpeisiin, mitä oppilaitosten tarjoama tutkintotavoitteinen tai täydennyskoulutus ei mahdollisesti pysty tarjoamaan.

Luovat Web3-ajassa on valtakunnallinen hanke (2024-26), jossa haetaan keinoja kattaa erityisesti luovien alojen osaamisvajetta sekä uudistaa luovan alan koulutusta vastaamaan entistä paremmin web3-ajan vaatimuksia. Hankkeen koordinoijana toimii Metropolia, jonka lisäksi toteuttajina ovat Arcada, HAMK, HUMAK ja SeAMK (Taiteen edistämiskeskus, 2023a). Web3-teknologiaan perustuvat innovaatiot, kuten metaversumi, lohkoketjut ja hajautetut sovellukset, vaativat osaamisen vahvistamista myös luovilla aloilla, esimerkiksi miten lohkoketjuteknologiaa voidaan hyödyntää digitaalisten kulttuuripalveluiden sekä NFT-taiteen myymisessä ja välittämisessä, miten virtuaalisia tiloja voidaan hyödyntää luovassa liiketoiminnassa sekä miten digitaalista palvelumuotoilu- ja ansaintalogiikkaosaamista voidaan lähestyä koulutuksen näkökulmasta. Mukana olevat ammattikorkeakoulut myös juurruttavat hankkeessa syntyviä parhaita käytäntöjä kulttuurituotannon koulutukseen tehden web3-aiheeseen liittyvää kansallista koulutussuunnittelua.

Alueellisen kehittämisen merkitys

Pandemian myötä myös luovien alojen toimintaympäristö on muuttunut ja muutosjoustavuuden eli resilienssin

merkitys on noussut esiin yllättävissä tilanteissa, jotka haastavat totutut toimintamallit (Koirikivi & Benjamin 2020). Alueemme voisi hyötyä uusista yhteistyömalleista kulttuuritoiminnan kehittämiseksi, minkä avulla myös luovien alojen yrittäjien osaaminen saataisiin paremmin käyttöön. Tätä kautta kulttuuritoiminnan kehittäminen linkittyisi myös alueellisen elinvoimaisuuden ja elinkeinoelämän kehittämiseen.

Alueellisena hankkeena olemme aloittamassa Tapahtumabisnekseen hybridiosaamista-hanketta (2024 – 26). Siinä kehitetään eri aloja yhdistävää ja hyödyttävää monialaista osaamista, jonka avulla alueelle syntyisi entistä vetovoimaisempi tapahtumaosaamisverkosto. Alueellamme tapahtumilla on iso merkitys sekä taloudelle, työllisyydelle että kulttuurihyvinvoinnille. Hybridiosaamisella tarkoitetaan eri alojen välimaastossa työskentelemistä, esimerkiksi luoden ravintola-alalle lisäarvoa tapahtumatuotannon osaamisella ja menetelmillä. Hybridiosaamisen merkitys korostuu, sillä yhä useammin tapahtumia järjestetään eri tarkoituksiin, kuten yritysviestintään, markkinointiin, kulttuurin edistämiseen ja yhteisöllisyyden rakentamiseen. Hanke pyrkiikin edistämään tapahtuma-alan pito- ja vetovoimaa Etelä-Pohjanmaan alueella, kehittäen tapahtumatuotantoon tarvittavaa koulutusta sekä vahvistaen tapahtuma-alan palvelukokonaisuuden ja monialaisen tuotanto-osaamisen syntymistä. Alueellisella kehittämisellä on kulttuurialalle erityisen tärkeä merkitys, sillä uusista yhteistyömalleista voi muotoutua pohja uudenlaiseen ekosysteemiin (esim. Mason & Brown 2014). Siinä yrittäjyyttä ja alueellista kilpailukykyä luodaan monialaisesti yhdessä, kulttuuriosaamista vahvasti hyödyntäen.

Satu Lautamäki
yliopettaja, KTT
SeAMK

Kirjoittaja työskentelee yliopettajana, opettaa ja ohjaa opinnäytetöitä kulttuurituotannon amk-tutkinto-ohjelmassa sekä yAMK-tutkinto-ohjelmissa, suunnittelee ja toteuttaa tki-hankkeita kulttuurituotannossa ja yhteistyössä muiden alojen kanssa. Osaamisalueita ovat mm. luovien alojen kehittäminen, pk-yrittäjyys, kansainvälisyys, palvelumuotoilu sekä monialainen tuotekehitys.

Lähteet:

Brown, R. C., & Mason, C. (2014). *Entrepreneurial ecosystems and growth-oriented entrepreneurship*. Organisation for Economic Cooperation & Development.

Koirikivi, P., & Benjamin, S. (2020). *Mitä resilienssi on*. Helsingin yliopisto. https://www.helsinki.fi/fi/tutkimusryhmat/radikaaliksi-kasvamassa/ajankohtaista/mita-resilienssi-on

Taiteen edistämiskeskus (2023a). *Ensimmäiset luovan ja kultturialan innovaatio-osaamisen ESR-hankkeet valittu*. https://www.taike.fi/fi/uutiset/ensimmaiset-luovan-ja-kulttuurialan-innovaatio-osaamisen-esr-hankkeet-valittu

Taiteen edistämiskeskus. (2023b). *Luovan ja kulttuurialan innovaatio-osaamisen valtakunnallinen hankehaku auki 15.5. asti.*https://www.taike.fi/fi/uutiset/luovan-ja-kulttuurialan-innovaatio-osaamisen-valtakunnallinen-hankehaku-auki